

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opuscula Spiritiva - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss. Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. 8. Qui sint fontes Aspirationum, quae materia, quis ordo: De triplici statu Incipientium, Proficientium, & Perfectorum

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

potest ut majorem illi charitatem habeant, & gratiores Deo sint in sua simplicitate. Tertio advertant, ne aliqua præventi consolatione ac dulcedine spirituali, nimium erga illam afficiantur, sicut ait Psalmista: [d] *Divitiæ si affluant, nolite cor apponere.* Satius enim, & tutius est gloriari cum Apostolo in cruce Domini nostri Jesu Christi, quam in sensibili devotione, & delitiis spiritualibus. Cessante autem operatione divina, recurrant ad propriam, & gratiæ subtractionem patienter ferant. Quarto, ita influxui divinæ gratiæ satisfacere curent, ut vires corporales minimè lædantur: magno etenim periculo subjecta est spiritualis ingluvies, qua quis percepta gratiæ suavitate spiritum urget indiscretè ad majorem fervorem, quam corpus ferat. Quinto, divinæ gratiæ abundantiam ad sui mortificationem dirigant, & ad virtutum exercitationem; nec ita sinant se devotione absorberi, ut opera misericordiæ, & vitæ activæ officia negligant. Hæc monita Thomas à Jesu in libris de divina oratione tradit, exercitatis autem plura suggeret Spiritus sanctus.

CAP. VIII. *Qui sint fontes Aspirationum, quæ materia, quis ordo. Detriplici statu, Incipientium, Proficientium, & Perfectorum.*

1. **F**ontes copiosissimi, è quibus elici & hauriri possunt quàm plurimæ aspirationes, hi ferè sunt. Consideratio cœlestis patriæ, tædium hujus miseræ vitæ, desiderium videndi Deum; divinæ bonitatis, & misericordiæ magnitudo, Dei sapientia, potentia, justitia, & cætera attributa; dolor de peccatis, affectus gratitudinis erga Deum, amor in Deum, zelus animarum, passio Salvatoris, amor Dei erga nos, divinæ providentiæ admiratio, & desiderium patiendi pro Christo. His accedunt actus abnegationis, pœnitentiæ, charitatis, humilitatis, & cæterarum omnium virtutum. Quorum omnium ma-

d Psalm. 61. 11.

teria desumi potest vel ex proprio cuiusque affectu & devotione; vel ex verbis sacrae Scripturae, vel ex sanctis Patribus, aliisque piis Scriptoribus. Sacra Scriptura, maximè verò in Psalmis, hujusmodi affectuum feracissima est: & hi cæteris præferendi, quia nihil Deo gratius esse potest, quàm si verbis à Spiritu sancto dictatis eum alloquamur. Sequuntur opuscula sanctorum Patrum, & mysticorum Theologorum, quæ uberrimam aspirationum materiam suppeditant; præsertim Confessiones sancti Augustini, & ejusdem Soliloquia, Manuale, & Meditationes: opera item S. Laurentii Justiniani, Dionysii Carthusiani, Joannis Lanspergii, Thomæ à Kempis, & Ludovici Bloisii, aliorumque recentiorum. [a]

II. Thomas Massutius [b] triplicem librum describit, unde materia Aspirationum desumi potest. Primus liber magnus est valde, semper apertus, omnibus visibilis. Secundus parvus, occultus, omnino invisibilis, & à paucis tantummodò intelligibilis. Tertius, magnus & parvus; apertus & clausus; visibilis & invisibilis, & ex se intelligibilis. Primus est Mundus, qui, ut ait Basilus, [c] perinde est ac liber literis exaratus palam contestans & prædicans gloriam Dei. Hujus quatuor sunt paginae evolvendæ, à quo factus sit, ad quid, qua ratione, & quanta rerum varietate exornatus. Hunc verò nonnulli inutiliter legunt, vani scilicet & curiosi mundi sapientes, quales fuerunt infideles, qui cum Deum cognovissent, non sicut Deum glorificaverunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis: alii perniciosè, qui tanquam pueri analphabeti solam externam speciem creaturarum respicientes, inde sumunt occasionem recedendi à Creatore, ut adhæreant creaturæ: quidam utiliter & cum fructu spiritali, qui Deum in creaturis contemplantur, & in singulis operibus conditoris sapientiam, bonitatem, potentiam, & reliqua attributa laudant,

a Vide Jacob. Alvarez to. 3. & Viam vitæ æternæ Ant. Sucquet. b Init. lib. 2. de cæles. convers. c Homil. 11. examer.

prædicant, admirantur. Secundus est conscientia, sive cor nostrum pravum, profundum, & inscrutabile. In eo legere oportet quid fuit homo, quid est, quid erit: quid potuit, quid possit, quid poterit: quid fecit, quid nunc faciat, quid facturus sit. Deinde observandum à quo sit scriptus, quæ sint in eo scripta, & ad quem finem. Scriptus est autem à Deo, & à nobis, sed stylo valde diverso: à Deo literis aureis inspirationum, admonitionum, legum, & dictaminis rectæ rationis: à nobis atramento culparum, & imperfectionum. Tertius est sacra Scriptura, cujus sunt libri historici, prophetici, morales & mixti: in quibus quot apices, tot mysteria, quot verba, tot sunt incentiva nostri erga Deum amoris: si tamen legatur eo spiritu, quo scripta est.

III. Quod verò spectat ad ordinem Aspirationum, ille in praxi omnino promiscuus est. Nimia enim amoris fœcunditas est, nec attendit quo ordine, qua lege, quæve serie erumpat. Interdum nec verba requirit, nec voces omnino ullas, solis ad hoc contentus suspiriis: tunc præcipuè quando voluntas accensa est, quia tunc, ut monet Seraphica Virgo Teresia, [d] tollendi sunt discursus intellectus, & strepitus verborum, ne his tanquam lignis amoris scintilla opprimatur & suffocetur. Aliæ quidem Aspirationes incipientibus, aliæ proficientibus, aliæ perfectis conveniunt: sed quandoque incipiens proficientium, & perfectorum orationes assumit, ut discat ad altiora cor suum erigere: & isti vice versa incipientium aliquando induunt affectus, ne perdant humilitatem, dum semper habitant in excelsis. Porro affectus incipientium sunt horror inferni, detestatio peccati, timor judiciorum & justitiæ Dei, contritio, petitio veniæ, odium & contemptus sui, suæ vilitatis cognitio & erubescencia. Proficientium, imitatio Christi & Sanctorum, gratitudo, perfecta abnegatio, amor virtutum, & desiderium eas acquirendi. Perfectorum, gaudium

d Vita suæ cap. 15.

spirituale, admiratio divinæ majestatis, amor Dei, ingens desiderium sanctificationis nominis ejus, & adventus regni ipsius.

IV. Triplex igitur est status vitæ spiritualis, quia, ut dicit D. Gregorius, [e] aliud sunt virtutis exordia, aliud profectus, aliud perfectio. In primo statu sunt incipientes quasi tyronum agmen; in secundo proficientes quasi tyrocinium prætergressi; in tertio perfecti, quasi milites veterani. Sanctus Maximus (f) martyr primos servis, medios mercenariis, postremos filiis comparat. Angelicus Doctor (g) tribus ætatibus hunc triplicem statum assimilat, infantia, juventuti, & virilitati: ut enim docet Augustinus, (h) *Nascitur charitas divina operante misericordia, cum nata fuerit, crescit & roboratur, roborata denique perficitur.* Primus status purgat, secundus illuminat, tertius perficit: qui sunt tres actus Angelicæ & humanæ Hierarchiæ à Dionysio Areopagita descripti. (i) S. Bonaventura tres assignat operationes, quas juxta hanc triplicem viam charitas in anima exercet. Primam vocat virtutis vigorem, quia mediante vigore gratiæ anima purgatur à peccatis: secundam veritatis splendorem, quia studio mortificationis divinorum cognitione anima illustratur: tertiam charitatis ardorem, quia vi amoris anima in Deum transformatur. Via purgativa purgat ac perficit sensus, illuminativa rationem, unitiva spiritum sive mentem, quæ est animæ superior pars. Purgativa Deo Patri appropriatur, cui potentia attribui solet: illuminativa Deo Filio, tum quia est sapientia Patris, tum quia hæc via in Christi imitatione consistit: unitiva Spiritui sancto, cujus proprius effectus est unio per amorem. In prima cognoscit homo seipsum, in secunda Deum, in tertia studet unioni & transformationi in ipsum: quia omnis vitæ spiritualis substantia ad hæc tria puncta refertur; quid sit homo, quid sit Deus,

e Hom. l. 15. in Ezech. f De Eccl. mystagogia c. 24. g S. Tho. 2. 2. q. 24
2. 9. h Tract. 3. in Epist. Johan. 2. Part. 5. Brevilogii c. 10.

& qualiter hæc duo unum per amorem efficiantur. Sicut ignis cum in lignum viride operatur, primò frigus & humiditatem tanquam obstacula sua expellit; deinde calorem & siccitatem immittit, veluti qualitates ad aditum suum necessarias; ac tandem intimè illi unitur: sic ad unionem animæ cum Deo, primùm amoliri oportet omnia impedimenta, postea requisitas dispositiones adferre: quibus peractis infallibiliter unio subsequetur.

V. In primo purgantium statu sunt peccatores post conversionem, qui præterita peccata puniunt, & pugnant ne iterum labantur in ea; qui pravos habitus execrant, & passiones interimunt. Et ideò carnem castigant jejuniis, vigiliis, laboribus, aliisque austeritatibus; lacrymisque & contritioni operam dant. In secundo proficientium illi degunt, qui terrenorum affectum deponentes puritati student, & virtutum acquisitioni: virtus enim est proprium, ac verum animæ lumen. Crebris idcirco meditationibus de Christi virtutibus & doctrina urgent semetipsos, & accendunt ad imitationem. In tertio demum illi quiescunt, qui purgata jam mentis acie arcano nexu Deo uniri merentur, & ea pace fruuntur, quæ exsuperat omnem sensum. Una sanè est charitas, cui omnes isti incumbunt, sed gradus, & incrementa diversa sunt. Contingit autem nonnunquam, Deo sic disponente, ut tyrones perfectorum prærogativis locupletentur, & ad divinæ contemplationis altitudinem, quamvis brevi mora eleventur: ne fortè objecta virtutis difficultate, ac tentationum pressura territi, ab incepto itinere resiliant. Sicut è contrario acerrimis tentationibus perfectiores animæ aliquando infestantur, Deo permittente; ne, sicut de se ipso testatur Apostolus, magnitudine revelationum extollantur. Gustata enim à pœnitentibus suavitate spiritus, desipiunt illis mundus & caro: & cum perfectus incipientium molestias patitur, despicit se ipsum, & impensius laborat, ac si ab apice perfectionis longo admodum itinere distaret.

VI. Sunt autem hîc tria advertenda, quæ ex dictis colliguntur. Primum, quod cùm vita spiritualis duplex sit, activa & contemplativa; ad activam duo priores status pertinent, tertius ad contemplativam. Secundum, quod amor, de quo loquimur & in quo sita est Christiana perfectio, non est amor afficiens, sive affectuosus, ut aiunt, sed efficiens, practicus & obediens, qui à proprio bono voluntatem omnino abducit, Deoque subicit, e-
 jusque voluntati tam imperanti quàm consulenti conformem facit. Affectus quidam teneri & molles, ignavi sunt & otiosi & lacryma nihil citius arefcit. Si quis dominus servum habeat; qui domi otiosus sedeat, magnificentiam ejus & opes semper contemplans & nihil aliud obsequii præstet, is certè hunc servum tanquam muneri suo ineptum arguet & à servitio amovebit. Ideò Christus observantiam mandatorum præcipit & sancti Patres studium bonorum operum super omnia commendant. Ad hunc amorem practicum omnes aspirationes dirigi debent, ex illo quippe oritur vera & solida devotio, purum gaudium, atque acquisitio virtutum. Tertium, quod licet distinxerimus tres supradictos status penes tria officia & exercitia, puritatis scilicet, lucis & amoris; non id tamen eo sensu intelligendum est, ac si purgatio ad cæteros status, illuminatio ad primum & tertium & perfectio ad duos priores non extendatur: In unoquoque enim omnes actus hierarchici reperiuntur & in purgativa non solum emundatio à peccatis, sed etiam notitia veritatis & Dei amor vigent, & sic de reliquis; tantòque excellentius isti actus fiunt, quantò status est sublimior. Idcirco tamen unicuique statui proprium destinatur officium, quia illi congruentius, magisque essenziale est & ad ipsum duo reliqua dirigere oportet: in primo nimirum lucem & amorem ad purgationem, in secundo purgationem & amorem ad illuminationem in tertio puritatem & lucem ad amorem. Hac autem actuum communicatione fit, (κ) ut & dolor ex
 κ Henric. Morus in Method. exercit. S. Ignatii.

amore

amore dulcior sit, & amor ex causis ritè perpenhsis iusti doloris securior & incitator: cumque commiscetur actus unius viæ cum actibus & exercitiis alterius, incipientes ad majora jugiter aspirant: proficientes verò & perfecti memoriam retinent & affectum earum rerum, quæ sunt fundamenta perfectionis & prima principia sanctitatis.

CAP. IX. *Transitus ab aspirationibus ad contemplationem. Addita quedam de aspiratione passiva. Quid sit Contemplatio. Ejus objectum & causa.*

I. **A**spirationibus tanquam alis evehitur anima ad felicissimas cum Deo nuptias: earum enim mediante usu id evenire potest quod dixit Abbas Allois, (a) *Quia si vult homo, in una die usque ad vesperam pervenit ad mensuram Divinitatis.* Sed hoc rarum, difficillimum & vix intelligibile est: & nos infra de duratione status aspirationum differemus. Nunc videndum quo pacto ab illis ad contemplationem fiat transitus. Revocata si quidem ad interiora sua, mediante aspirationum activitate, inferioris hominis capacitate, & elevata ad Deum mente motibus anagogicis, affectuque succenso, spiritus rationalis à vinculis passionum & fallaciis seculi expeditus, ad cælestia perlustranda lumen internum dirigit & ad statum transit altissimæ, ac divinæ contemplationis. *Illuxerunt*, inquit Psalmographus, (b) *coruscationes tuae orbem terrarum vidit & commota est terra.* Sunt enim aspirationes quasi subitaneæ illustrationes, quibus subinde coruscantibus, terra humani cordis admiratione cælestium excitata, terrena relinquens ad superna elevatur. Quia verò celerrimè motiones istæ anagogicæ peraguntur, nisi aspirans cogitationes impertinentes, quæ animo sese ingerunt, rejiciat, aliamque protinus substituat aspirationem, cujus additione distractio cohibeatur, haud fieri poterit, quin mens prona ad evagationem statim ad externa dilabatur, quæ sensibus objiciuntur. Hanc calamitatem in seipso experie-

^a Vita pat. lib. 5. libel. 1. ^b Psal. 76. & 96.